

(Επιστολή στα μέλη της Πολυτεχνειακής Κοινότητας)

του Δ. Γουσέτη*

Στο μηχανήμα ΤΕΛΕΦΑΞ των κεντρικών γραφείων της Διεθνούς Αμνηστίας στο Λονδίνο, κύλησε κάποια μέρα της περασμένης χρονιάς ένα χαρτί που ήταν μια λακωνική επιστολή. Έγραφε:

«Κύριοι. Επειδή έχω λόγους να πιστεύω ότι η προσέχης δίκη μου πιθανόν να μην πληροί τις διεθνείς προδιαγραφές περί έντιμης και αμερόληπτης δίκης, σας παρακαλώ να στείλετε έναν παρατηρητή. Με τιμή. Τοντόρ Ζίφκωφ.»

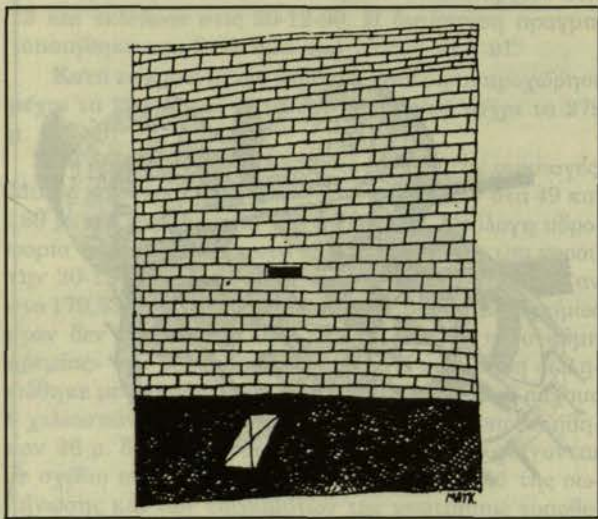
Όσο ο Τοντόρ Ζίφκωφ προέδρευε στη Βουλγαρία, η λειτουργία της Δ. Αμνηστίας σ' αυτή τη χώρα ήταν παράνομη. Όμως, ο Τοντόρ Ζίφκωφ είχε δικίο που έστειλε την επιστολή. Γνώριζε ότι η Δ. Αμνηστία, όταν πρόκειται να παρέμβει για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν εξετάζει την ιδεολογία ούτε του θύματος, ούτε του θύτη. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι **απόλυτη αξία**, ανεξάρτητη από την εθνική καταγωγή, τη θρησκεία, τη γλώσσα, το χρώμα του δέρματος, το φύλο, την ιδεολογία.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι δικαιώματα όλων των ανθρώπων. Αυτή η ταυτολογία, που μοιάζει απλή αλλά δεν είναι, αποτελεί το ζητούμενο στην ιστορία του ανθρώπου, που, από μια άποψη, είναι ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

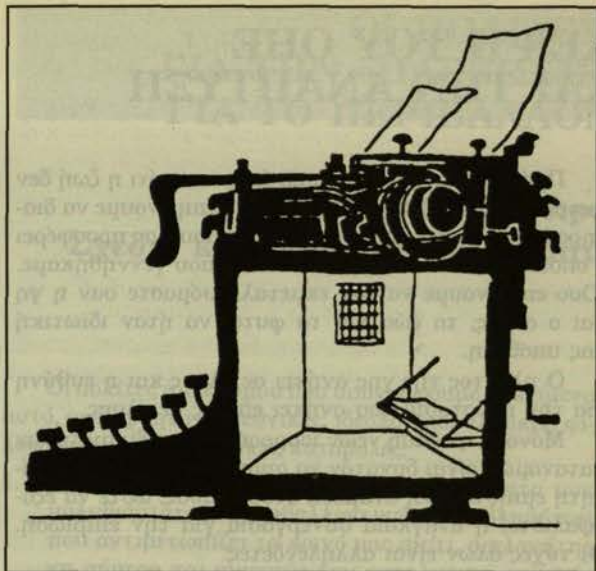
Όλες οι κυβερνήσεις που έχουν υπογράψει την Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ είναι νομικά δεσμευμένες να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα στη χώρα τους. Όμως είναι οι ίδιες που τα παραβιάζουν. Οι λόγοι είναι, βέβαια, γνωστοί αλλά ας θυμηθούμε μερικούς:

- **Αυταρχισμός.** Είναι η αντίληψη ότι η εξουσία δεν στηρίζεται στο λαό αλλά σε άλλες δυνάμεις, ή στο Θεό.
- **Συντηρητισμός.** Είναι ο φόβος ότι κάποιες αλλαγές θα οδηγήσουν στην απώλεια της εξουσίας. Γι' αυτό, σε κάποιου τύπου συντηρητικά καθεστώτα καταπατούνται τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα με το πρόσχημα ότι προστατεύονται τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, ενώ σε άλλου τύπου συντηρητικά καθεστώτα συμβαίνει το αντίστροφο.
- **Οικονομικά συμφέροντα.** Η καταπάτηση των δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που φθάνει μέχρι την άσκηση βίας, είναι αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο.
- **Πολιτικά συμφέροντα.** Ανάλογα με το πολιτικό μπλοκ που ανήκουν, οι κυβερνήσεις καταγγέλλουν υποκριτικά τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάποιες χώρες, ενώ τις αποσιωπούν για κάποιες άλλες.
- **Προκαταλήψεις.** Στηριγμένες σε διάφορες προκαταλήψεις ή υπηρετώντας επί μέρους συμφέροντα, οι κυβερνήσεις παραβιάζουν τα δικαιώματα των πολιτών που έχουν ιδιαίτερα, διαφορετικά, χαρακτηριστικά στην προσωπική τους ταυτότητα ή συνείδηση.

Οι παραπάνω λόγοι μας έχουν πείσει πως η ανικανότητα των κυβερνήσεων να ανταποκριθούν στη νο-

(*) Ο Δ. Γουσέτης είναι Πολιτικός Μηχανικός - υπάλληλος του Ε.Μ.Π. και Γενικός Γραμματέας του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας.

μική υποχρέωσή τους να υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθιστούν απαραίτητη την ύπαρξη και λειτουργία μιας διεθνούς οργάνωσης πολιτών, χωρίς εξάρτηση από ιδεολογίες, κυβερνήσεις, κόμματα, κρατικές επιχορηγήσεις και σκοπιμότητες.

Έτσι λοιπόν, το αντικείμενο της δουλειάς της Δ. Αμνηστίας δεν είναι άλλο από την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά διατυπώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ (1948) και στις υπόλοιπες διεθνείς συνθήκες, συμβάσεις και πρωτόκολλα.

Η Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ διακρίνει τα ανθρώπινα δικαιώματα σε δύο κατηγορίες:

- Τα **ατομικά** και **πολιτικά** δικαιώματα, που εξασφαλίζουν την ελευθερία από το **φόβο**, όπως το δικαίωμα στη ζωή, στην ελευθερία, στην ασφάλεια, στην ισότητα, στην έκφραση, στη συνάθροιση κλπ.
- Τα **οικονομικά** και **κοινωνικά** δικαιώματα, που εξασφαλίζουν την ελευθερία από τη στερήση, όπως το δικαίωμα στην εργασία, στην αμοιβή, στην ανάπαυση, στην εκπαίδευση κλπ.

Το αντικείμενο της δουλειάς της Δ. Αμνηστίας περιγράφεται στο άρθρο 1 του καταστατικού της, κατά το οποίο:

1. Η Δ. Αμνηστία περιορίζει τη δουλειά της μόνο στον τομέα των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Συγκεντρώνοντας την προσοχή της σ' αυτόν τον τομέα, η Διεθνής Αμνηστία δεν θεωρεί ότι τα υπόλοιπα δικαιώματα είναι λιγότερο σημαντικά. Η Διεθνής Αμνηστία είναι πεισμένη για την ενότητα και την αμοιβαία εξάρτηση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συγκεντρώνει όμως το ενδιαφέρον της στη δική της καθορισμένη περιοχή, ώστε να είναι περισσότερο αποτελεσματική και να μπορεί να χρησιμοποιήσει καλύτερα τα περιορισμένα της μέσα.
2. Η Δ. Αμνηστία διακρίνει τρεις περιπτώσεις θυμάτων:

- α) **Τους κρατούμενους συνείδησης.** Είναι άνθρωποι που φυλακίζονται είτε για λόγους ι-διαιτέρων χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς τους (εθνική καταγωγή, φύλο, γλώσσα, χρώμα του δέρματος, ομοφυλοφιλική ιδιότητα) είτε για λόγους πεποιθήσεων (πολιτικών, θρησκευτικών ή άλλων) υπό την προϋπόθεση ότι δεν άσκησαν και δεν συνηγόρησαν σε βία. Η Δ. Αμνηστία εργάζεται για την άμεση και χωρίς όρους απελευθέρωση των ατόμων αυτών.
- β) **Τους πολιτικούς κρατούμενους.** Αυτοί διαφέρουν από την προηγούμενη κατηγορία κατά το ότι άσκησαν βία για χάρη των πεποιθήσεών τους. Η Δ. Αμνηστία αντιτίθεται στην οποιαδήποτε κράτησή τους χωρίς αμερόληπτη δίκη και η οποία θα πρέπει να γίνει σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- γ) **Τους κρατούμενους γενικά.** Η Δ. Αμνηστία αντιτίθεται στην ποινή του θανάτου και στα βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση, καθώς και στην δο-λοφονία (εξωδικαστική εκτέλεση) και τις «ε-ξαφανίσεις».

Στο πρόσφατο Συνεδριό της (Ιαπωνία 1991) η Δ.Α. αποφάσισε να διευρύνει την παρέμβασή της σε παρα-βιάσεις πέρα από τη φυλάκιση, εξετάζοντας μέτρα όπως απαγόρευση απόκτησης ακινήτων ή κινητών περιου-σιακών στοιχείων, απόλυση από την εργασία, απαγό-ρευση εξεύρεσης εργασίας, αποβολή των παιδιών από τα σχολεία, επανειλημμένες σωματικές και κατ' οίκον έρευνες, αυθαίρετη απαίτηση για τακτική παρουσία στην αστυνομία, στέρηση ιθαγένειας, μέτρα κατά των πολιτικών προσφύγων.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Δ.Α. στηρίζεται αποκλειστικά στη δουλειά των μελών της. Η υπερά-σπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χρειάζεται περισ-σότερους ανθρώπους. Ιδιαίτερα εκείνους που θητεύουν στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Έστω και μόνο με το αντίτιμο της συνδρομής τους. (Πληροφορίες και εγ-γραφές στα γραφεία της Δ. Αμνηστίας, Σίνα 30, τηλ. 3600 628 και fax 3631 532 ή στείλτε συμπληρωμένο το κουπόνι).